

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen avustushakemus sote- ja pelastustoimen uudistuksen välttämättömiin, vuosina 2022-2023 toteutuviin ICT-valmistelukustannuksiin
390/02.05.01.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 12.10.2022 § 41

Lisätiedot Digijohtaja Samu Kuosmanen, puh. 013 330 4347

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen avustushakemuksen sote- ja pelastustoimen uudistuksen välttämättömiin, vuosina 2022-2023 toteutuviin ICT-valmistelukustannuksiin.

Tulevaisuuslautakunta päättää, että ICT-muutoshanke toteutetaan tältä osin liitteenä olevan hakemuksen pohjalta, mikäli haettu rahoitus saadaan. Mikäli myönnetty rahoitus poikkeaa merkittävästi haetusta, hankesuunnitelma päivitetään ja tuodaan uudelleen päätöksentekoon.

Tulevaisuuslautakunta seuraa ja ohjaa hankkeen toteutumista samassa yhteydessä kuin muitakin hankkeita, vähintään kerran vuodessa.

Tulevaisuuslautakunta kuulee kokouksessa asiantuntijana digijohtaja Samu Kuosmasta ja ICT-arkkitehti Katja Gerlanderia.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Valtionvarainministeriö avasi 5.9.2022 valtionavustushaun, jonka tavoitteena on varmistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen häiriötön järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueille. Järjestämisvastuun siirto aiheuttaa muutoksia ICT-infrastruktuuriin, toimialariippumattomiin tietojärjestelmiin, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin sekä pelastustoimen tietojärjestelmiin. Avustuksen tarkoituksena on tukea ICT-muutosta ja varmistaa palvelujen jatkuvuus, mukautuminen tiedonhallintaa koskevaan lainsäädäntöön sekä siitä tuleviin vaatimuksiin esimerkiksi tietoturvallisuuden, yhteen toimivuuden ja yhteisten tukipalvelujen käytön osalta. Hakemus oli toimitettava valtiovarainministeriön kirjaamon viimeistään 30.9.2022. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue toimitti liitteenä olevan hakemuksen valtiovarainministeriön kirjaamoon 29.9.2022.

Valtionavustuksen tavoitteena on varmistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen häiriötön järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueille. Liitteenä olevassa hakemuksessa on kuvattu mitä edellä kuvattuja avustusehtojen mukaisia toimia Pohjois-Karjalan hyvinvointialue aikoo avustusrahalta rahoittaa vuonna 2023.

Alkuperäinen syksyllä 2021 arvioitu avustustarpeen määrä välttämättömiin ICT-muutoksiin oli 10,8 miljoonaa euroa. Rahoitusta näihin tarkoituksiin on tähän mennessä saatu yhteensä 5,45 miljoonaa euroa. Hyvinvointialue on käynyt läpi aiemmat hakemukset ja niistä on poimittu aiemmin karsittuja tehtäviä sekä täydennetty esimerkiksi hallinnon tehtäviä vuoden 2022 valmistelun aikana tunnistetuilla tehtävillä sekä niistä aiheutuvilla henkilöstökuluilla. Nyt haettava avustuksen määrä, 5,3 miljoonaa euroa, on saman suuntainen aiemmin karsittujen kustannusten kanssa. ICT-valmistelussa ei huomioida Kansalaisen digitaaliset palvelut osiota, koska liittyviä kehittämistoimia haetaan RRP-rahoituksesta.

Uusi asiakastietolaki velvoittaa sosiaalihuollon palvelunantajat liittymään valtakunnallisiin Kanta-palveluihin, mutta tässä hakemuksessa ei ole huomioitu liityntää tai siitä aiheutuvia kuluja, koska se ei ole avustusrahan käyttökohteena. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on jo keväällä 2022 antanut Itä-Suomen Aluehallintovirastolle sekä ministeriölle selvityksen asiakas- ja potilastietojärjestelmien tilanteesta. Tuossa selvityksessä kuvattuja puutteita on huomioitu tässä hakemuksessa laajasti, jotta järjestelmien lain- ja asetusten mukaiseen käyttökuntoon saattamiseksi kertynyttä päivitysvelkaa saataisiin pienennettyä ja turvallinen siirtyminen hyvinvointialueelle voitaisiin toteuttaa ilman vakavia puutteita tietojärjestelmissä.

Toimialasidonnaisista (TOSI) järjestelmistä erityisesti asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kohdistuu merkittävä paine saada niitä päivitettyä vaatimusten mukaiseksi. Tämä ei ole mahdollista investointivara ja lainanottovaltuus huomioiden ilman valtion rahoitusta. Lisäksi järjestelmien Kanta – yhteensopivuuden säilyttäminen edellyttää esitettyjen korjausvelkakohteiden lisäksi myös lähitulevaisuudessa lisää päivityksiä, joita ennen esitetyt muutokset tulisi toteuttaa mahdollisimman pian. Korjausvelan siirtyessä myöhempään, kansallisten palvelujen yhteentoimivuus voi vaarantua. Sen lisäksi sosiaalihuollon nykyjärjestelmät eivät ole Kanta –yhteensopivia, vaan ne vaativat laajoja, monivaiheisia modulaarisia päivityksiä. Sen lisäksi vanhat, käytöstä poistuneet asiakastietojärjestelmät ja mm. tilausjärjestelmät vaativat arkistointia ja tietoturvasyistä ratkaisujen uudistamista arkistoinninkin tarpeisiin. Lisäksi mm. kuntien kiinteistössä käytössä olevissa hoitajakutsujärjestelmissä on tunnistettu järjestelmäversion tuen päättymisiin liittyviä vakavia tietoturvariskejä, jotka tulisi kyetä korjaamaan.

Yhteisten Turvallisuusverkko-palvelujen sekä laittilojen, laitteiden ja muun infrastruktuurin perustaminen ja muutokset toteutetaan vaiheistetusti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tässä hakemuksessa on huomioitu myös infrastruktuuriin liittyviä joitakin muutoksia, jotka toteutetaan vuoden 2023 aikana. Edellisessä haussa rahoitusta saatiin haettuun tarpeeseen nähden merkittävästi vähemmän ja toteutuksessa karsintaa jouduttiin tekemään mm. vanhojen tietojen arkistoinnista sekä tiedolla johtamisen kokonaisuudesta. Tämän vuoksi avustusta haetaan niihin uudestaan. Lisäksi rahoitusta haetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden seurannan, arvioinnin ja tietojohdamisen yhteensovittamiseen sekä näihin liittyvien uusien velvoitteiden toimeenpanosta aiheutuviin kuluihin, mukaan lukien toimeenpanon

suunnittelu ja kehittäminen, jotta voidaan edistää voimaan tulevan järjestämislain 29 § mukaisen velvoittavan vähimmäistietosisältöasetuksen toimeenpanon edellyttämiä ratkaisuja hyvinvointialueelle.

Tiedolla johtamisen osalta on myös huomioitu alueemme erityispiirteet esimerkiksi ympäristöterveyden palveluiden järjestämisen näkökulmasta ja tätä on avattu hakemuksessa. Arkistoinnin osalta on tunnistettu useita passiivikäytössä olevia järjestelmiä, joiden arkistointia ja käytöstä poistamista ei ole tehty. Hyvinvointialueen kannalta passiivikäytössä olevien järjestelmien alasajolla on hyvinvointialueelle tiedonhallintalain sekä ICT-arkkitehtuurin näkökulmasta huomattava merkitys (tietosuojan ja turvan parantaminen, järjestelmäkokonaisuuden elinkaarikustannuksien pienentäminen ja sitä kautta saavutettava kustannustehokkuus).

Liitteenä olevassa hakemuksessa kuvataan rahoitustarve tehtäväkokonaisuuksittain. Liitteenä olevassa ICT-muutoskulujen arviointilomakkeessa esitetään tarkemmat erittelyt kustannuksista.